herpy

LEGUANER

Cuban Rock Iguana

Cyclura nubila

Cyclura nubila er en stor, kraftig klippeleguan fra de sandede og stenede kyster og småøer omkring Cuba og fra Cayman-øerne. Den er dagaktiv, spiser næsten kun planter og er den klippeleguan, der oftest opdrættes i fangenskab. Den kræver et meget stort anlæg, kraftig varme og UVB og lever i mange årtier.

Familie: Iguanidae Tidligere navn: *Cyclura caymanensis; Cyclura harlani; Cyclura macleayii; Iguana nubila* Udgivet 17. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**90-120 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**20-48 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Klippeboende, jordboende og gravende**
Biotop	**Halvørken, tørskov og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**250 × 120 × 150 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**27-34 °C**
Hotspot	**49 °C**
Temperatur, nat	**20-25 °C**
Luftfugtighed	**40-60 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter, frugt og planter**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**48-72 mdr.**
Kuldstørrelse	**4-18 æg**
Kuld pr. år	**1**
Inkubation	**60-95 dage** ved 29-32 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks I**
EU-bilag	**Bilag A**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Arten står på CITES liste I og i EU-bilag A (*Cyclura* spp.). Køb, salg, udbud til salg og kommerciel udstilling kræver derfor som udgangspunkt et EU-certifikat for det enkelte dyr (forordning 338/97, art. 8 og 10). Certifikaterne udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV). Spørg styrelsen, før du køber, sælger eller udstiller, og sørg for, at certifikatet følger dyret. Arten står ikke på listen over dyr, som private ikke må holde i Danmark (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015).

Om arten

Cyclura nubila er en stor, tungt bygget leguan med kraftige ben, et massivt hoved og en tyk hale. Hannen er tydeligt større end hunnen og har store hemipenisbuler ved halens rod og store lårporer, som i yngletiden afgiver en voksagtig sekretion. Hunnens lårporer er meget mindre. Farven er grålig til brun, ofte med uregelmæssige lyse pletter, og mange dyr får et tydeligt murstensrødt skær. Artsnavnet er latin for "skyet" og hentyder til de uregelmæssige lyse pletter på ryggen. Øjnene har gylden iris og rød sclera.

Dyrene er 90-120 cm lange i alt, når de bliver kønsmodne efter 4-6 år, og hannerne vokser videre. Vægten er ikke dokumenteret. Ungerne er omkring 30 cm lange ved klækningen.

Arten er den største i slægten og regnes for den mest tilpasningsdygtige. Den er beskrevet i 1831 af John Edward Gray. Bestanden på Little Cayman og Cayman Brac er en egen underart, *C. n. caymanensis*. Den nært beslægtede *Cyclura lewisi* fra Grand Cayman er i dag en selvstændig art, men står i slægtstræet inde i *C. nubila*. Dyrene i hobbyen stammer overvejende fra en bestand på øen Isla Magueyes ved Puerto Rico, som nedstammer fra dyr udsat i 1960'erne. Bestandens hovednik og andre signaler har ændret sig mærkbart i forhold til dyrene på Cuba.

I terrariet er *C. nubila* rolig og tillidsfuld, men hannerne kan bide hårdt i yngletiden, når testosteronniveauet er højt. Bidet er kraftigt nok til at tage en finger, og kløerne på bagbenene kan give alvorlige sår. Arten passer ikke til begyndere, fordi pladsbehovet er stort, og dyret lever i mange årtier.

Udbredelse og levested

Cyclura nubila lever på Cuba, Isla de la Juventud og de mange småøer og rev omkring Cuba, bl.a. Archipiélago de los Canarreos og Cayos de San Felipe. Underarten *C. n. caymanensis* lever på Little Cayman og Cayman Brac og er indført på Grand Cayman. Arten er også indført på Isla Magueyes ved Puerto Rico. Kortet viser kun den oprindelige udbredelse.

Arten regnes som sårbar (VU). Den er stadig almindelig mange steder på Cuba, men bestandene går tilbage.

> **Oprindelig udbredelse:** Cuba og Caymanøerne.

LEVESTED

Arten lever langs kysterne på sandede og stenede strande, i tørt krat og på småøer og rev, hvor der er sprækker og huler mellem sten. Klimaet er varmt og tørt med kraftig sol. Dyret er dagaktivt, soler sig længe fra tidligt om morgenen og søger skjul i huler og sprækker om natten.

Føden består af store mængder fiberrige planter og blade, frugter og blomster. Nær kysten spises også blade af mangrove. Arten henter det meste af sit vand fra føden og drikker sjældent. Overskydende salt udskilles gennem næseborene, og den hvide skorpe, der kan ses ved næseborene, er normal. Hunnen graver en rede i solrig sand, og redetiden falder i juni.

Pasning

TERRARIET

Rummet er den afgørende faktor for pasningen af *Cyclura nubila*. Et enkelt voksent dyr skal have et terrarie på mindst 250 × 120 × 150 cm (længde × bredde × højde). Et par har brug for mindst 250 × 250 cm gulvplads, og avl lykkes sjældent på mindre. Til avl passer en indhegning på omkring 365 × 120 × 180 cm med flere solpladser og synsbarrierer. Et terrarie af den størrelse er i praksis et rum, der bygges til formålet.

Giv et dybt lag af sand og jord, gerne 35-60 cm i en solrig del af terrariet, så dyret kan grave. Stil klippeblokke, hylder og stabile flader op som solpladser og synsbarrierer, så dyrene kan holde sig ude af vejen for hinanden. Et skjul på mindst 120 × 60 × 60 cm med indgang lidt større end dyret fungerer både som natteskjul og redekasse. Unger kan have bund af lucernepiller, som ikke giver forstoppelse, hvis de sluges.

Terrariet skal have god ventilation og en solid, sikker lukning. Sommerophold udendørs i en sikret indhegning er en stor fordel på varme, solrige dage, hvis der er et opvarmet skjul at gå ind i.

TEMPERATUR

Luften skal være 27-34 °C om dagen. Solpladsen skal have mindst 49 °C på overfladen, for unger såvel som voksne, og hele dyret skal kunne varmes jævnt, så der skal flere varmelamper ved siden af hinanden. Bruges kun én lampe, kan dyret ligge under den og få en brandskade i en cirkel på ryggen, fordi varmen ikke mærkes, før skaden er sket. Varmelamper skal beskyttes mod berøring, og varmesten må ikke bruges som hovedvarmekilde.

Den kølige ende må ikke være varmere end omkring 27 °C, så dyret kan køle ned. Længere perioder over 35 °C sænker frugtbarheden. Natten kan være 20-25 °C. Arten tåler køligere nætter og kortvarigt temperaturer under 10 °C, hvis den har et opvarmet, tørt skjul at sove i.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Arten kommer fra et tørt klima, og luften skal være moderat tør, omkring 40-60 %. Tallet er et skøn ud fra levestedet. Bunden skal være tør i overfladen og let fugtig dybere nede, så gangene ikke styrter sammen.

Dyrene drikker sjældent, fordi foderet dækker det meste af vandbehovet, og de skal ikke bades. En vandskål kan stå fremme, og unger kan sprøjtes af og til. Hunner skal altid have frisk vand i dagene før æglægningen, for de udtørrer let.

LYS OG UVB

Cyclura nubila er dagaktiv og kræver både varme, kraftigt lys og UVB. UVB stimulerer appetitten og gør det muligt at optage kalk fra planteføden. Brug et panel af T5-rør over solpladsen, gerne sammen med metalhalogenlamper; Ferguson-zone 3 er et skøn ud fra levestedets kraftige sol. Kontrollér UV-indekset med en måler og skift rør efter producentens anvisning.

Seksuel aktivitet følger dagslængden: længere dage om sommeren og kortere om vinteren er den vigtigste udløser for yngleaktivitet, så lyset skal følge årstiden. Naturligt sollys er det bedste supplement, men glas og de fleste plasttyper slipper ikke UV igennem. Flere timers direkte sol om dagen i tre-fire sommermåneder giver dyret et depot af D3. Et netvindue i stedet for glas eller en udendørs indhegning gør det muligt.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Arten er næsten udelukkende planteæder. Kosten består af omkring 30-40 % bladgrønt (romainesalat, bladkål, mælkebøtte, julesalat, hibiscusblade), 30-40 % grøntsager (grønne bønner, squash, ærter, gule grøntsager) og op til 30 % frugt og blomster, i små stykker. Kål og spinat binder kalk og gives højst en gang om ugen. Animalsk protein er højst 2-7 % af kosten. Voksne får insekter eller små gnavere højst en gang om måneden, unger en gang om ugen, fordi for meget protein skader nyrerne.

Fodr dagligt eller hver anden dag så meget, som dyrene kan æde; mængden er større om sommeren end om vinteren. Et specialfoder til leguaner kan supplere salaten, men må ikke erstatte den friske kost. Foder skal være uden sprøjtegift. Giv kalk en gang om ugen, og til drægtige hunner og efter æglægning to gange om ugen. Er der flere dyr, skal der stå to foderskåle, så de svageste også når at æde. Unger får det samme som voksne, men finthakket.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er rolig og i reglen tillidsfuld, og voksne dyr kan vænnes til hånden. Hannen nikker og vralter med hovedet for at markere territorium og for at henvende sig til hunnen. I yngletiden, fra sent forår til forsommer, har hannerne forhøjet testosteron og kan bide, også mennesker. Et bid er alvorligt, og kløerne på bagbenene er den største risiko. Skal et voksent dyr holdes, så brug kraftige læderhandsker, tag fat bag hovedet, og hold bagbenene. Unger er nervøse, men de fleste bliver rolige og tillidsfulde, når de er 2-3 år gamle.

Arten er mere tilpasningsdygtig over for nye partnere end andre klippeleguaner, men en han kan forfølge en ny hun så hårdt, at hun må tages fra. Hold derfor terrariet så stort og struktureret, at hunnen kan komme væk fra hannen. Et par, der får lov at blive sammen året rundt, danner et fast par. Hannerne må ikke holdes sammen.

Krybdyr kan bære *Salmonella*. Vask hænder efter kontakt med dyr, terrarie og foder.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen er tydeligt større end hunnen og har store hemipenisbuler ved halens rod og store lårporer, der i yngletiden afgiver en voksagtig sekretion. Hunnens lårporer er meget mindre og afgiver ikke sekretion. I fangenskab er dyrene kønsmodne efter 4-6 år, når de er 90-120 cm lange; i naturen kan det ske allerede efter 2-3 år. Sæt kun fuldt udvoksede dyr i god kondition i avl.

PARRING

Parringen følger dagslængden. Ved længere dage og stigende temperatur kommer dyrene i yngleform omkring april-maj, hvor begge køn får et rødbrunt til orange skær, og hannen vralter med hovedet. Hannen griber hunnen i nakken og vrider bagkroppen ind under hende. Selve parringen varer 1-3 minutter og kan gentages mange gange. Hannen jagter hunnen, og et skjul og højdeforskelle giver hende ro. Avlen mislykkes oftest på grund af for lidt plads.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen begynder at grave omkring 5-6 uger efter parringen, ofte i juni. Hun ser tydeligt drægtig ud, taber sig i hale og bækken og holder op med at æde 2-10 dage før æglægning. Hun er urolig og går rundt, og hun skal have vand. Hun graver en 45-90 cm lang gang i solrigt sand med et ægkammer for enden, hvor hun kan vende sig. Uden egnet rede kan hun holde æggene tilbage.

Kuldet er 4-18 æg, og ældre og større hunner lægger flest. Æglægningen tager 45-96 minutter. Hunnen dækker reden og vogter den i alt fra en uge til tre måneder. En redekasse på 120 × 60 × 60 cm med 45 cm let fugtig jord og sand kan bruges i stedet, og nogle hunner nøjes med en kasse på 60 × 30 × 20 cm.

INKUBATION

Æggene tages forsigtigt op og lægges med samme side opad som i reden på let fugtigt perlit eller vermiculit i en lukket beholder, uden at røre hinanden. Temperaturen er 29-32 °C, og omkring 30 °C er et sikkert valg; æggene tåler at svinge mellem 28 og 34 °C i døgnet. Fugt, der samler sig på låget, tørres af, og det er bedre, at æggene er for tørre end for våde. Gode æg er faste og hvide, ubefrugtede æg er bløde og misfarvede og skal fjernes.

Ved omkring 30 °C klækker æggene efter 80-95 dage, og ved 30-32 °C kan det gå hurtigere, ned til 60-67 dage. Lad ungerne komme ud af ægget af sig selv, så de når at optage blommesækken.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er omkring 30 cm lange ved klækningen og aktive fra starten. Giv dem foder efter 7-10 dage. De har samme krav til varme, UVB og skjul som de voksne og får den samme kost, bare finthakket. Unger kan have bund af lucernepiller. Fire unger kan gå sammen i et terrarie på 120 × 60 × 60 cm, men skil dem, hvis nogle bliver jaget fra mad og solplads eller vokser dårligere.

Sundhed og typiske fejl

De fleste problemer skyldes for lidt varme, UVB og kalk eller en ensidig kost. De typiske problemer er:

- Knogleskørhed ved for lidt UVB og kalk.
- Nyreskader ved for meget animalsk protein.
- Forbrændinger i en cirkel på ryggen, når dyret ligger under en enkelt varmelampe, og på ben og bug, når der bruges varmesten.
- Udtørring hos drægtige hunner, som skal have friskt vand.
- Æglægningsvanskeligheder hos hunner uden egnet rede.
- Stress og kampe mellem dyr, der holdes for tæt.

Den hvide skorpe ved næseborene er udskilt salt og er normal, og det samme er "nys", når dyret blæser salt ud. Arten er meget langlivet, og der er registreret dyr på knap 48 år i fangenskab. Find en dyrlæge med erfaring i krybdyr, før du har brug for en.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.